

ΤΑ ΠΡΑΙΟΤΕΡΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΔΗΜ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

(Γραιοκός, Γενίτσαρος και Βενετσάνος.— Επεισόδιον τοῦ 1637)

Ἦτανε περασμένα μεσάνυχτα. Καμμιά φωνή δὲν ἀκούοντανε, κανένα ζωντανὸ δὲν ἐλάιζε στὰ ρημαγμένα μέρη· κι' ἂν κάπου κανένα τριζόνι ἔκανε πῶς θ' ἀρχίσῃ τὸν παραπονιαρικό σκοπὸ του, ὡς κι' αὐτὸ σώπαινε ἀπ' τὸν φόβου του... Μακρὰ ἀκούστηκε ἓνα μικρὸ ὄρνιθι νὰ λαλή πίσω ἀπὸ κάτι χαλασματα· μὰ κι' αὐτουνουὶ ἢ φωνὴ τρομαγμένη πνίγηκε στὸ λαρυγγί του.

Οἱ Τούρκοι ἦτανε κλεισμένοι στὸ Κάστρο. Οἱ Βενετσάνοι περιγύριζαν σὰν τ' ἀγρίμια στὴ χώρα, γιατί περιμεναν ὥρα τὴν ὥρα νὰ φανοῦν οἱ Τούρκοι ἀπ' τὴν Θήβα... Οἱ κάμποι εἶχανε ρημάξει.

Σ' αὐτὸ ἦτανε τὸ καντήλι τῆς Ἁγίας Γλυκερίας... κανένας δὲν ἐπήγαινε νὰ προσκυνῇ· καὶ μόνο τὸ κυπαρίσσι τῆς Ἐκκλησίας πού τὸ ἐφύσαγε ὁ ἄνεμος ἐπήγαινε κι' ἐρχότανε, καὶ ὁ ἴσκιος του στὸν τοῖχο ἔμοιαζε σὰν καλόγερος τυλιγμένος στὸ κατάμαυρο ράσο του. Τὸ ἅγιασμένο τὸ νερὸ κατρακυλοῦσε μουρμουρίζοντας τὸν κατήφορο καὶ πότιζε ὅ,τι εὔρισκε στὸ δρόμο του.

Ἀνάθεμά σε ἐρημιά!... Ποῖος πονεμένος ἤδρε στὸ σκοτάδι σου βοτάνι, τὸν κρυφὸ πόνου νὰ γιάνη τῆς καρδιάς σου!;

Μὰ νά... ἀπὸ κάτω, ἀπ' τῆς Ὠμορφῆς Ἐκκλησίας τῆς στρατά, κάποιος προβάλλει. Φτάνει σὲ κάτι χαλάσματα, βγάζει βαθὺν ἀναστεναγμὸ, κι' ἀκούει πέρα ἀπὸ τὸ βράχο τὸν ἀντίλαλό του, καὶ μαζὺ μ' αὐτὸν, τοῦ νυχτοκόρακα τὸ βραχνὸ βογκητό. Γυρίζει γύρω-γύρω ἀπ' τὰ γαλάσματα, κουνώντας λυπητερὰ τὸ κεφάλι του...

Ποῖος ἄλλος ἀπὸ σένα, ἄμοιρε Ἀθηνη, θὰ μπορούσε νὰ γνωρίσῃ τὸ σπίτι σου;!... Χαϊδεύει τὴν μηλίτσα ποῦχε φυτεμένη μὲ τὴ δύστυχη τὴν ἀδερφή του, σκύβει, παραμερίζει σὰν τρελλὸς τὶς πέτρες... ὕστερα φεύγει μακρὰ ἀπὸ κεῖ... πάει κατὰ τὴν ἐκκλησιά, στέκεται, γονατίζει σ' ἓναν τάφο μπροστὰ, καὶ φιλεῖ τὸ μάρμαρό του. Χορτάρισε τοῦ γονιοῦ σου ὁ τάφος! Μὰ γιατί κλαῖς σὰν μικρὸ παιδάκι; τάχατες θὰ ζήσης καὶ σὺ αὔριο;!... Τ' ἀγριολούλουδα τῆς ἀνοιχῆς χύνουν γύρω τὴν μυρωδιά τους... Ξαπλώνεται στὴ γῆ, ἀκουμπάει τὸ κεφάλι του στὸ κρῦο μάρμαρο καὶ κυττάζοντας τὸν οὐρανὸ ρωτᾷει, τί ἔφταιξε κι' ἔμεινε ἐρημος καὶ μοναχὸς στὸν κόσμου;!...

Ἐάφνου ἀπ' τὰ Τουρκοβούνια κάποιος ἄλλος προβάλλει, καὶ κατεβαίνει μονοπάτι, καὶ κατεβαίνει μονοπάτι· πηδᾷ ἓναν-ἓναν τοὺς βράχους καὶ κυττάζει γύρω του σὰν κάτι νὰ γυρεύῃ. Δὲν τὸν φοβίζου ἢ νεράιδες τοῦ νεροῦ, μηδὲ ἢ νυχτερίδες πού τρελλὰ φτερουγίζουνε καὶ τρίζουν γύρω του. Ἡ ἀγριεμένη θωριά του φαίνεται πῶς ἄγρια μὲς' στὸ σκοτάδι.

Ἄλλοι σ' ἐκεῖνον πού θ' ἀπαντήσῃ στὸ δρόμο του!... Τὸ χέρι του ὀλοένα πιάνει τὸ μαχαίρι του· τὸ βγάζει καὶ πάλι τ' ἀφήνει. Μὰ ὅσο ζυγώνει στὴν ἐκκλησιά τόσο ἡμερώνει...

Γιατί κιτρίνισες καὶ τρέμεις σὰν κορίτσι, ἄγριε Γενίτσαρε;...

Σὲ λίγο βλέπει ἓνα μαῦρο

πράμμα νάρχεται ἀπ' τὸ κάτω μέρος... εἶνε βαθὺ σκοτάδι καὶ δὲν ξανοίγει τί εἶνε, μὰ σὲ μιά ἀνοιξιὰτικὴ ἀστραπή βλέπει πῶς ἦτανε ἄνθρωπος... ἦτανε Βενετσάνος...

Ὁ Γενίτσαρος ἔγινε πάλι Γενίτσαρος. Βγάζει τὸ μαχαίρι του καὶ χύνεται κατὰ πάνω του... Κυνηγιοῦνται γύρω ἀπ' τὴν ἐκκλησιά, καὶ σὲ λίγο ἔρχονται στὰ χέρια. Μὰ κι' ὁ Βενετσάνος δὲν χωρατεύει. Τὰ χτυπήματα τοῦ Γενίτσαρου βρίσκουν ὄλο τὸ σίδερο τοῦ Βενετσάνου... Πιάνει ὁ Γενίτσαρος μὲ τὸ ζερβί του τὸ δεξὶ τοῦ Βενετσάνου... Σκουντιοῦνται σὰν τ' ἀγρίμια καὶ μὲ πολλὰ ἔρχονται σιμὰ στὸν τάφο.

Πετιέται ὁ Ἀθηνηὸς μὲ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι καὶ βρίσκεται ἐάφνου μπροστὰ τους.

— Ἐμένα βοήθα, φωνάζει ρωμαίικα ὁ Βενετσάνος, νὰ σκοτώσωμε τὸν Τούρκο τὸν ἄπιστο!...

— Ἐμένα βοήθα πατριώτη, φωνάζει ρωμαίικα καὶ ὁ Γενίτσαρος, νὰ σφάξωμε τὸν ἄπιστο τὸν φράγκο!...

— Κανέναν δὲν βοηθάω, τοὺς λέγει ὁ Ἀθηνηὸς... Τοὺς Τούρκους ἄς τοὺς ἀγαποῦν οἱ παπᾶδες μας καὶ τοὺς Βενετσάνους οἱ ἄμυαλοι οἱ λαϊκοί· ἐγὼ καὶ τοὺς δυὸ τοὺς ἔερω γιὰ ἐχτροὺς τῆς πατρίδας μου... Ὅποιος εἶνε πιὸ γέρος, ἄς φάη τὸν ἄλλον, καὶ τοὺς δυὸ σας ἄς σας φᾶν τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ κοράκια... — Καὶ σηκώνοντας τ' ἄρματωμένο χέρι— Τραθηχτήτε ἀπὸ δῶ!... γιατί δὲν ἀφήνω νὰ χυθῇ σίμα ἄνθρωπινὸ στοῦ γέρο Χωραφᾶ, τοῦ πατέρα μου, τὸν τάφο!

Γιατί μὲ μιᾶς πέφτουν τ' ἄρματα κάτω; γιατί ἀνοίγονται τρεῖς ἀγκάλες; Γιατί μιά φωνὴ ἀπὸ τρία στόματα ἀκούεται... «ἀδερφέ μου»!...

Ποῖος τῶλπιζεν, ὁ πρῶτος, πού μικρὸ τὸν πῆραν οἱ Γενίτσαροι, ὁ δεῦτερος πού παιδάκι τὸν ἔκλεψαν οἱ Βενετσάνοι, καὶ ὁ μικρὸς πού τάχατε στάθηκε πιὸ τυχερὸς, γιὰ πρώτη φορὰ νὰ σμιζοῦνε καὶ σὰν ἐχτροί, στοῦ πατέρα τους τὸν τάφο;!

Κόντευε νὰ ξημερώσῃ. Τὰ πουλάκια μέσα στὰ χαμόκλαδα τινάζουν τὰ φτερά τους ἀφήνοντας γλυκειὰ καὶ χαρωπὴ λαλιά... Τὰ νυχτοπούλια κρυβότουνε στὶς τρύπες καὶ στὰ γαλάσματα, σὰν τοὺς κακοὺς ἄνθρώπους, γιατί φοβοῦνται μὴν τάβρη ὁ ἥλιος καὶ ἡ μέρα, καὶ τὰ μικρὰ πουλάκια τοὺς ριχτοῦν μὲ τὶς μυτίτσες τους... Τάστρα τρεμοσβύνουν ἢ νυχτερίδα ἔγινε ἄφαντη!...

Πόσο θὰ ξιππαζότανε κανεὶς διαβάτης, ἂν περνώντας ἔβλεπε ἓναν Γραιοκὸ, ἓναν Γενίτσαρο καὶ ἓναν Βενετσάνο, γονατισμένους σιμὰ-σιμὰ, νὰ χύνουν μαῦρο δάκρυ, σ' ἓνα κάτασπρο τάφου λιθάρι!...

Καὺμένη Ἀθήνα!...

Δ. Γ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥΣ

Μοναδικὴ ΣΧΟΛΗ ΚΟΠΤΙΚΗΣ Γυναικείων Φορεμάτων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς διαπρεποῦς καλλιτέχνιδος μοδίστας κ. ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ, Σύνταγμα, Μητροπόλεως 14 α', Ἀθήνα.

